



**T.C. HAZİNE VE MALİYE
BAKANIMIZ SAYIN**

**BERAT
ALBAYRAK**

İLE TOPLANTI

13 Mayıs 2020



NAİL OLPAK
DEİK Başkanı

İşlerimizi Askıya Almıyoruz

DEİK olarak Kovid-19 salgınında kafaların karışık olduğu ilk günden itibaren “İşlerimizi Askıya Almıyoruz”, “İşletmelerimizin ve Çalışanlarımızın Sağlığını ve İstihdamını Koruyoruz” prensipleriyle hareket ettik. “İşlerimizi Askıya Almıyoruz” ifademize bir vurgu yapmak istiyorum. Kimilerinin iş yerlerini uzun süreli kapatmayı konuştuğu, kimilerinin her yerde uzun süreli sokağa çıkma yasaklarını konuştuğu bir süreçte, uzun soluklu mücadele gerektiren bu salgında her yerde kontak kapatarak sonuç almak doğru ve mümkün değildi. Çarkların optimal seviyede dönmesi, zincirin halkalarını koruyacaktı. Aksi davranış ise sonucu sadece işletmelerimizi değil bizzat hane halkını da etkileyecek bir kaos ortamı doğurabilirdi. Hükümetimizin ekonomiye yönelik açıklamış olduğu destek paketleri ile finans dünyamızla, iş dünyamızla, çalışanımızla ekonominin çarklarını durdurmadık. Elbette ki sorunlarımız var, ancak biz bunları güzel sorunlar olarak ifade ediyoruz. Neden güzel sorunlar olarak dile getiriyoruz konusunu açacak olursam, biz bugün tedarik zinciri koptu, üretemiyoruz veya nasıl sevk edeceğiz ve gibi sorulara da cevap arıyor olabilirdik. Biliyoruz ki, yeni dönemin kazananı tedarik ve arz zincirini ko-partmadan muhataplarına güven vererek süreci yönetebilenler olacak.

Türkiye bu dönemde kendine yetebilmesinin yanında diğer ülkelere de yardım ulaştırmasıyla güzel bir performans sergiledi. Önceleri de Çin ile Avrupa arasında doğru tedariki sağlayabilecek ülkenin Türkiye olduğunu ifade ediyorduk, zannederim bu düşüncemiz tescillendi.

DEİK Olarak Çalışmalarımıza Hız Kesmeden Devam Ediyoruz

Bu süreçte DEİK olarak etkileşimsel iletişim stratejisi uyguluyor, uzmanlarla iş dünyamızın nabzını tutuyoruz. Bunun yanında, büyükelçilerimiz, ticaret müşavirlerimiz, karşı kanat kuruluşlarımızla her gün sayısız iş konseyi toplantısı düzenliyoruz. Bu toplantılar bizim için günlük ve güvenilir, sahadan gelen veri kaynağımız. Elbette, bugün olduğu gibi video konferans sistemini kullanıyoruz. Oradan çıkan sonuç, öneri veya sorunları ilgili kurumlara ve ilgili Bakanlıklarımıza belirli aralıklarla iletiyoruz. Bundan sonraki normalleşmenin saha takımının etkili oyuncularından birisi olan iş dünyası olarak da üzerimize düşen her şeyi yapmaya devam edeceğiz.





BERAT ALBAYRAK
T.C. Hazine ve Maliye Bakanı

Hepimizin bildiği üzere, özel sektörümüzün dış ticaret, uluslararası yatırımlar, hizmetler, müteahhitlik ve lojistik başta olmak üzere dış ekonomik ilişkilerini yürütme, Türkiye'nin ihracatını artırmaya katkı sağlama, uluslararası alanda iş geliştirme çalışmalarını koordine etmekle görevli olan DEİK ailesiyle bu toplantının çok kritik ve önemli olduğunu düşünüyorum.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve küresel ekonomiye ciddi bir darbe vuran Kovid-19 salgınının ekonomimize etkilerini ve özellikle bunun ekonomik anlamdaki küresel sürece etkileri ile buna yönelik hazırlıkları yapmak ve sahada adım adım uygulamak için tüm paydaşlar olarak çok yoğun bir mesai harcıyoruz. Bu kapsamda, ekonominin tüm paydaşlarıyla gün ve hafta bazında farklı ortamlarda görüşmelerimizi, istişarelerimizi kesmeden sürdürüyoruz.

Salgınla Mücadelemiz 5 Temel Üzerine İnşa Edildi

Her platformda dile getirdiğim gibi bazı temel konulara burada da değinmek istiyorum. Salgınla mücadelemizi ilk günden itibaren beş temel hedef üzerine inşa ettik. Birincisi, vatandaşlarımızı salgından korumak ve hastalananları en iyi koşullarda tedavi

etmek. İkincisi, salgından ekonomik anlamda olumsuz etkilenenlere maddi destek vermek. Üçüncüsü, ekonomik katma değer oluşturan firmalarımızın özellikle bu dönemde geçici likidite sıkışıklığı nedeniyle kepenk kapatmasının önüne geçmek. Dördüncüsü ise istihdamı ve hane halkı gelirini korumak. Bunun hepsinin ötesinde, beşinci madde olarak gördüğümüz bütün dünyanın artık yeni dönemde çok yoğun şekilde, salgının gıda üretim ve dağıtım, elektrik, su, doğalgaz temel hizmetlerin etkilenmesinin minimize edilmesi ve kesintisiz sürdürülmesi için gerekli tedbirleri almak.

Bu hedefler çerçevesi içinde, bugüne kadar yaklaşık 5 milyon ailemize nakit yardım yaptık. İşini kaybeden vatandaşlarımızı da bu kapsamın içine aldık, başvuruları aldık. Çalışma Bakanlığımız, bu başvurular üzerinde tek tek değerlendirme yapıyor. Bu çerçevede, kayıt dışı çalışması itibariyle maddi kayıp yaşamış vatandaşlarımızın başvurularını e-devlet üzerinden alarak onlara da bu yardımları devam ettirmeye çalışıyoruz. KGF paketli “İşe Devam Paketi” kapsamında 190 bin 453 firmamıza yaklaşık 137 milyar TL’nin üzerinde finansman sağlandı. Bu şirketlerin %97’sini KOBİ’lerimiz oluşturuyor. Kılcal damarlara ince ince nokta atışı bir planlama ile sahada olduk. Bunun ötesinde, aylık geliri 5 bin liradan az olan vatandaşlarımız için sunulan destek kapsamında rakamı-



mız 5 milyon 582 bin vatandaşımıza ulaştı ve kaynağımız 33 milyar TL'yi geçti. Yaklaşık 6 milyon vatandaşımıza 10 bin liraya kadar desteklediğimiz sifıra yakın maliyetli uzun koşullarla kredi sağlandı. Halkbank vesilesiyle 600-700 binden fazla esnafımız destek paketinden faydalandı. Şu süreçte ortaya çıkan esnaf destek paketiyle 23 milyar TL'nin üzerinde finansman desteği sağladık. Tüm başvurularda %85'in üzerinde geri dönüş ile finansman sağladık ki bu oran dünyada eş benzeri görülmemiş bir düzeydedir. Çok hızlı bir şekilde, ekonominin durmaması, insanların gelir düzeyinin akamete uğramaması, iktisadi faaliyetin ve sosyal hayatın durmaması için kamu bankalarımız çok büyük bir başarılı bir görev ifa ettiler.

Salgın Sonrasında Bugüne Kadar Sağlanan Destekler 240 milyar TL'ye Ulaştı

Kovid-19 salgını mücadelesinde devreye aldığımız Ekonomik İstikrar Kalkanı paketinin bugüne kadarki maddi tutarı 240 milyar TL'ye ulaştı. Bu miktar milli gelirimizin %5'i civarındadır. Yapılan destekler çarpan etkisiyle 525 milyar TL'yi buluyor ki bu rakam da milli gelirin yaklaşık %11'ine denk geliyor. İster maddi tutar ister ekonomik büyüklük etkisini dikkate aldığımızda, her iki oranda da Türkiye salgın kapsamında verilen desteklerin milli gelire oranında dünyada çok iyi konumda olan ülkelerden bir tanesidir. Mali önlemlerin milli gelire oranına baktığımızda, Fransa %5, Almanya %4,9, Çekya %4,7, İtalya %1,4 seviyesinde seyrederken birçok ülke de bu seviyelerin altında kaldı. Bu süreç dinamik bir süreç, gerekli adımların ihtiyaç duyulduğu an atılmaya devam



edeceğini ifade ediyorum. Salgın süresinde olduğu gibi, salgın sonrasında da arzu ettiğimiz toparlanmayı sağlamak ve ortaya çıkan potansiyeli değerlendirmek için yine tüm imkânlarımızla vatandaşımızın, esnafımızın ve iş dünyamızın yanında olmaya Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak devam edeceğiz.

Kovid-19 Salgınına Ekonomik Anlamda Başarılı Bir Altyapıyla Karşıladık

Türkiye olarak Kovid-19 salgını ile kur saldırılarını gidermek ve ülkemizin bağışıklık sistemini güçlendirmek adına yoğun bir mücadele verdiğimiz ve adını “dengelenme süreci” koyduğumuz bir sürecin sonunda karşılaştık. Dengelenme döneminin kazanımlarını iş dünyamız yakından biliyor. Geçtiğimiz iki yılda biz hangi adımları attık ve nereden nereye geldik. Gerek terörle mücadele noktasında gerekse bölgesel sıkıntılar noktasında yaşananları hepimiz biliyoruz. Tabii bunun ekonomik kazanımlarının en somut adımlarından biri %24’lerde olan politika faizi bugün %8,75’lere düşmesidir. Piyasa faizlerinin %35-40’lara çıkmış bir fotoğrafın içerisinde, bugün %7-8’lere tek haneleri rakamlara düştüğü, enflasyonda ciddi iyileşmeleri %25’lerden tek hanelilere hızlı bir şekilde doğru yol aldığımız bu dönemde başarılı bir altyapıyla Kovid-19 salgını ile karşılaştık. Bugün Kovid-19 salgınının ekonomimize etkilerini gidereceğimizden, ülkemiz için ortaya çıkan potansiyeli sonuna kadar değerlendireceğimizden hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Türkiye olarak sağlam bilançomuzla bu süreci dünyada en rahat atlatan ülkelerden bir tanesi olacağız. Dünya ülkelerinin borçluluk durumu, net borçluluğun milli gelire oranı çok önemli göstergelerdir. Türkiye bu anlamda kamu borcunun milli gelire oranında %32,5 ile çok iyi bir noktadadır. Özellikle, bu oranın gelişmekte olan ülkelerin ve dünya ortalamasının oldukça altında olduğunu söylemeliyiz. Avrupa’da birçok ülkenin bu oranda %60 olan Maastricht kriterini tutturamadığını görüyoruz. Türkiye’nin güçlü bilançosu ortadadır. Önümüzde umut verici bir dönem var, pozitif ve güçlü gündemle yolumuza devam edeceğiz. Bu dönemi, tüm dış ticaretimizi yeniden ele alacak kapsamlı bir bakış açısıyla kurgulayacağız, kurgulamaya başladık. Sağlık alanında ortaya koyduğumuz başarı, Türkiye’nin salgın süresince 60’ın üzerinde ülkeye yapılan yardımlarla, milletimizin sergilediği eşsiz dayanışma fotoğrafı ile her anlamda bir güven ülkesi olduğumuzu dünyaya bir kez daha ispatladık.

Türkiye Salgın Sonrasında En Büyük Kazanımları Sağlayacak Ülkeler Arasında Olacak

Son günlerde, uluslararası danışmanlık şirketlerinden Kearney, ülkemizle ilgili “Türkiye’yi Geleceğin Küresel Değer Zincirlerinde Konumlandırma” adlı bir rapor yayınladı. Özellikle, bu raporda Türkiye’nin Kovid-19 sonrası değişimlerden en çok fayda sağlayacak ülkelerin başında geleceği vurgulanıyor. Salgının etkisiyle, tedarik zincirlerinin kısılacağı ve Avrupa ülkelerinin yakın yerlerde üretim yapmayı tercih edeceği belirtilirken bu eğilimin Türkiye’nin yıldızının parlamasına yol açacağı ifade ediliyor. Türkiye’nin toplam ihracatının salgın sonrası dönemde yıllık bazda ciddi oranda artacağı tahmininde bulunuluyor. Bu değerlendirmelerin ötesinde, Türkiye’nin fırsatlara ve potansiyellere sahip olduğunun altı çiziliyor. Özellikle, dijitalleşme ve e-ticarete dünyanın en iyisi konumuna doğru Türkiye adım adım ilerliyor. Dünyanın bir kez daha önemini anladığı, sağlık alanında gerek altyapı gerek teknoloji üretim kapasitesi olarak daha iyi değerlendireceğimiz bir döneme giriyoruz. Tarımda, üretim kapasitemizi artırıyoruz. Tedarik zincirimizi güçlendirerek, özellikle ihracattaki konumumuzu daha da ileri bir noktaya taşıyacağız. Şimdiden, küresel alanda kayan yatırımlar için öncelikli tercih ülkesi sinyalinin almaya başladık.

Bu Dönem Türkiye İçin Bir Kuluçka Dönemidir

Turizmde, güçlü sağlık sisteminde ve korona sertifikası uygulamaları ile önce iç turizmde ardından da dış turizmde güven verecek ve canlanmayı sağlayacak adımları atmaya başladık. Turizm Bakanımız ile yakın ve koordineli çalışıyoruz. Mayıs, Haziran, Temmuz süreci, üçüncü çeyrek özelinde çok güçlü adımları hazırladık ve atmaya başladık. Önümüzdeki günlerde daha da fazla adımlar atacağımızı göreceksiniz. Ben bu dönemi bir kuluçka, tohum atma dönemi olarak değerlendiriyorum. Özellikle, DEİK’in tüm ülke bazlı iş konseyleri bu dönemde çok interaktif bir ticari diplomasi faaliyetleri yürütmesi önem arz ediyor. Tüm ilişkili olduğumuz ülkelere bağlantılarımızı Türkiye’nin fırsatlarını anlatma konusunda çok etkin kullanmalıyız. İş konseylerimizi, yeni yatırım alanlarını, yeni ihracat alanlarını çok iyi araştırarak ortaya koymalıyız. Sizden gelen her türlü öneri ve teklife açığız.

Açılış konuşmaları sonrasında toplantı, soru-cevap bölümüyle basına kapalı olarak devam etti.